

Dunaszekcsői Hírek

Tartalom:

Helyi hírek..... 2-4. oldal
Sport..... 5. oldal
Könyves sarok..... 5. oldal
Zöld sarok..... 6. oldal
Történelmi növények..... 6-8. oldal
Tévhitek 8-9. oldal
Papírra vetve..... 10-12. oldal

4. évf. II. szám 2025. február

Elérhetőségek:

- mvvhaz.dszekcso@gmail.com
- Dunaszekcsői Művelődési Ház Facebook oldala
- 7712 Dunaszekcső Kossuth Lajos u. 33.
- [instagram](#)
- weboldal:mvvhazdszekcso.wixsite.com

Programajánló

**2025. február 15. (szombat)
délután - Iskolás farsangi bál,
este 21.00-tól felnőtt bál -
Művelődési Ház**

Az újságot megjelentette Dunaszekcső
Község Önkormányzata 150 példányban.

Szerkesztő: Mikoláné Kulutáczi Tímea

Lektorálta: ifj. Galambosi László

2025. évi programnaptár

2025.02.15. Farsangi bál	2025.07.05. Nyárköszöntő koncert
2025.03.08. Óvodás játékonysági bál	2025.07.21-26. Lugio Napok
2025.03.14. Március 15-i ünnepség	2025.08.01. 24 órás asztalitenisz kihívás
2025.03.22. Hagyományörző nap	2025.08.02. Halászbúcsú
2025.04.12. Költészet napja	2025.08.10-16. Képköznepok
2025.04.16. Húsvéti ráhangolódás	2025.08.19. Államalapítási ünnepség
2025.04.17. Keresztút bemutatása	2025.08.30. Fúvóstonalálkozó
2025.04.26. Német nemzetiségi táncsoport önálló napja	2025.09.13. Szüreti bál
2025.05.01. Zenés ébresztő+Májusfa állítás	2025.10.31. Halloween party
2025.05.25. Gyereknep	2025.11.11. Márton nap
2025.05.31. Májusfa kitáncolás	2025.11.22. Sportbál
2025.06.04. Trianoni megemlékezés	2025.11.29. Adventi műsor
2025.06.07. Német nemzetiségi nap	2025.12.06. Bejgli sütő verseny
2025.06.13. Faluismereti akadályverseny	2025.12.20. Adventi vásár+Karácsonyi koncert
2025.06.21. Szent Iván éj, Múzeumok éjszakája	2025.12.31. Szilveszter

A változtatás jogát fenntartjuk.

Helyi hírek

Svábbál

2025. január 11 -én került megrendezésre a Szekcsői Németek Nemzetiségi Önkormányzatának hagyományos, immár 22. svábbálja. Az estét a Dunaszekcsői Német Nemzetiségi Táncgyeület nyitotta meg, táncra hangoló előadásával. A zenét a Millich zenekar biztosította. A bevétel a Német Nemzetiségi Önkormányzat által felújított keresztnek, temetőápolna körüli terület rendben tartására, kaszálására került felajánlásra.

Az este vége felé a Dunaszekcsői Fúvószenekar néhány tagja csatlakozott a Millich zenekarhoz egy kis közös zenélésre.

A bál nagyon jól sikerült, remek volt a hangulat, mindenki jól érezte magát.

Csanádiné Szigetvári Zsuzsanna

Iskolás hírek

Zene Háza: Dunaszekcső - Budapest

2024 októberében indult újra a Zene Háza utazó zenepedagógiai programja, amelybe a dunaszekcsői és a kölkedi iskola 3-4. évfolyamos tanulói is bekapcsolódtak. A dal a miénk! program 5 alkalomból álló tantervének fókuszában a tanulók önbizalmának fejlesztése áll. Teszi ezt zeneközvetítéssel, zenei beavatással, interaktivitással és ismeretterjesztéssel.

A programot az utazó zenepedagógus helyben, a programba bevont iskolákban valósította meg. A két település iskolájába Takács-Nagy Jázmin érkezett, a gyerekek nagy örömeire. A diákok nagyon várták a foglalkozásokat, minden alkalommal kipróbáltak új játékokat, tanultak új dalokat, melyeket átköltöttek - saját életük eseményeivel töltöttek meg - új hangszereket ismertek meg és próbálhattak ki. Szabadabban, aktívabban éltek meg ezeket a rendhagyó énekórákat. A foglalkozásokon az osztályfőnökök és az énektanárok is részt vettek csoporttagként, a gyerekekkel együtt dolgozva. A négy foglalkozást egy közös

kirándulás zárta december 3-án, amikor Budapestre a Zene Házába látogattunk el. Itt a gyerekeket körbevezették a házban, sok érdekes kiállítóteret, zenei titkot ismerhettek meg, folytatták a közös zenélést, és a két iskola diákjai egymásnak is bemutakoztak egy-egy dallal, táncal.

A dunaszekcsőiek ajánlják másoknak is a programot és várják a folytatást!

Gubik Viktória

A 2024-es év decemberének emlékei a dunaszekesői általános iskolában

Adventi gyertyagyújtással kezdtük a karácsonyi készülődést. Az előző évben hitoktatónk hozott egy-egy kis adventi történetet nekünk, az idei évben azonban valami újat szerettünk volna kipróbálni. Így hétfőnként a felsős osztályok mondtak el adventi mesét társaiknak a hitről, reményről, örömről és a szeretetről. A gyertyagyújtások közötti napokon is próbáltunk az ünnepre hangolódni: egy aranyos karácsonyi mese leveleit bontogattuk minden nap, és a szöveggel kapcsolatos feladatokat oldottunk meg.

A hónap elején Diákönkormányzatunk garázsvásárt rendezett, vásári hangulatot teremtve az iskola folyosóján. Régi, megunt játékok, könyvek, apró csecsebecsék és finom sütemények sorakoztak a standokon. A gyerekek gondosan számoltak, kipirult arccal, harsányan alkudoztak. Másnap a "Duna Gyöngye 2000" Mezőgazdasági Zrt. különleges Mikulás-napot szervezett az óvodás és iskolás gyermekeknek. A gyerekek számára számos izgalmas programmal készültek. Az egyik sarokban hatalmas ugrálóvár várta a kicsiket, akik sikongatva vetették bele magukat a mókába. Nem messze tőle egy kedves bohóc lufihajtogatással szórakoztatta a gyerekeket, akik boldogan szorongatták az elkészült színes kutyusokat, virágokat és kardokat. A nevetéstől hangos helyszínt időnként vicces krampuszok járták körbe, akik

furcsa tréfáikkal és bohókás táncukkal mindenkit megnevettettek. A program csúcspontja természetesen a Mikulás érkezése volt. A télapó tekintélyt parancsolóan vonult be, kezében hatalmas puttonnyal. Bár kissé szigorúnak tűnt, a gyerekek gyorsan rájöttek, hogy igazán jószívű, amikor előhúzta a finomságokkal teli ajándékcsoomagokat. A nap végére minden gyerek boldogan, tele élményekkel és ajándékokkal tért haza.

December 6. a harmadikos tanulók számára izgalmasan indult. Egy színdarabban készültek, amelyet az alsó tagozatosoknak és az óvodásoknak mutattak be Mikulásvárás alkalmából. Heteken át készültek a gyerekek, szorgalmasan tanulták a szerepeiket, a tanító néni és a szülők pedig a jelmezek elkészítésében jeleskedtek.

Délután ismét a Diákönkormányzat tagjai gondoskodtak programról. Idén is lelkesen szervezték a már hagyományosnak mondható Mikulás

diszkrét. Saját készítésű plakátokról értesülhettek az iskola diákjai az időpontról, helyszínről, tudnivalókról. A buli alatt folyamatosan ehették-ihatták a „büfében” a maguk által hozott finomságokat. A különleges fények fergeteges hangulatot teremtettek. Nagy hangfalról szóltak a gyerekek által összeírt mai zenék mellett a régi nagylágerek is. Sok játék tette még izgalmasabbá a délutánt, volt pingpongos poharas, ügyességi szívószálas, székfoglaló, limbózás, a lufis játékokra már idő sem maradt. Fáradtan, de mosollyal az arcukon távoztak a gyerekek.

Ezekben a napokban, adták át ajándékaikat a testvérosztályok tagjai egymásnak. A csomagok apró ajándékokat, személyes üzeneteket rejtettek, ami még különlegesebbé tette a pillanatot.

A hónap közepén a "Duna Gyöngye 2000" Mezőgazdasági Zrt. meghívásának tettünk eleget. A nyugdíjas dolgozóknak a harmadikosok ismételten előadták kis színdarabjukat. Ezután a negyedik tanulóknak szereztek kedves, vidám perceket, akik arról beszéltek, hogy milyen értékes örökséget hagynak

ránk az idős emberek, majd humorosan elmélkedtek az idősödő emberekről és az öregkorról, gyermeki szemmel nézve az öregedés kihívásait és szépségeit, amit a hallgatóság hangos nevetéssel és tapsal fogadott.

Következett a község közös ünnepe, az adventi vásár a templomtéren. Itt ismét bemutatták a harmadikosok a műsorukat, és alsósaink kis kórusa énekelt németül karácsonyi dalokat. A Dunaszekesői Gyermekekért Egyesület pedig a korábbi karácsonyi játszóházban készült apróságokat árulta, kiegészítve lángossal és forró italokkal.

És végre elérkezett az év utolsó tanítási napja, a karácsonyi műsor, ahol az iskola minden tanulója szerepelt egyénileg vagy közösen. Már hetekkel korábban megkezdődtek az előkészületek. Mindenki izgatottan várta, hogy megmutathassa tehetségét a szüleinek, barátainak és a meghívottaknak. A műsor elején egy közös énekkel nyitottunk, amely mindenkit ünnepi hangulatba hozott. Az osztályok sorban léptek színpadra, hogy bemutassák, mivel készültek. Voltak, akik gyönyörű karácsonyi dalokat énekeltek, mások táncot adtak elő, melyet vidám dallamok kísértek. Néhányan hangszereken zenéltek, meséltek, ajándékozási tanácsokat fogalmaztak meg. A változatos előadásokban megmutatkozott, hogy minden tanuló egyedi és különleges módon járult hozzá a műsor sikeréhez. Ez a karácsonyi műsor nemcsak az összefogásról, hanem az örömről és a közös élményekről is szólt. Mindenki szívében egy kis ünnepi csodával térhetett haza.

Asztalitenisz Tavaszi sorsolás

2025. 01. 18. DSE 2020 - Pécsi TÜKE SE **13 - 5**
2025. 01. 25. DSE 2020 - Komlói Bányász **12 - 6**
2025. 02. 08. Dombóvári Asztalitenisz Club - DSE 2020
2025. 03. 01. DSE 2020 - Mohácsi TE 1888 II UP
2025. 03. 08. Bonyhádi Vasas AC II. - DSE 2020
2025. 03. 29. DSE 2020 - Kaposvári Asztalitenisz Club
2025. 04. 05. Honvéd Szondi György SE IV. - DSE 2020

Könyves sarok

Februári könyvajánlómban egy új, és ami a legfontosabb, szekesői kötődésű könyvet szeretnék ajánlani az olvasni szerető lokálpatriótáknak.

Januárban jelent meg falunk egykori szülöttének,

Mészáros Jánosnak „2 keréken 2 kontinensen át” c. önéletrajzi könyve.

Ki is ő? Sokan nem tudják a faluban, de őt Magyarországon a „Vasember” címmel tüntették ki. És hogy miért? Hát nézzük

a teljesítményeit! Karitatív célú sportexpedíciói:

- 10x-es Ironman táv: 10 nap alatt 38 km úszás, 1800 km kerékpározás és 422 km futás.

- Washington DC-Vancouver: 29 nap alatt 422 km futás, 4000 km kerékpározás, 422 km futás

- Perth-Sidney kerékpározás 4 sivatagon át: 29 nap alatt 7163 km.

- Tűzföld-Alaszka: 109 nap alatt 22.610 km kerékpározás.

- Dunaújváros-Sulina (Fekete-tenger): 29 nap alatt 1579 km evezés.

Ő volt az, aki a barcelonai olimpián személyesen adta át J.A. Samaranch NOB elnöknek a Triatlon Világszövetség kérését, miszerint a triatlon

vegyék be az olimpiai sportágak közé.

Természetesen Székesfehérvártól Barcelonáig úszott, futott, kerékpározott.

Mészáros János Dunaszekescsön született 1948-ban, gyermekkorát itt töltötte, amire nagyon sok szeretettel emlékszik vissza. Legyünk büszkéek rá, hiszen ilyen szülöttel nem minden település büszkélkedhet! Ő méltán megérdemelné a „Község Díszpolgára” címet!

A könyv a könyvtárban várja olvasóit!

Schmidt Gabriella
könyvtáros

Január

Zöld sarok - Dr. Acél Csaba rovata

Február, itt a nyár – szolt a régi mondás, pedig akkor még a telek igencsak hidegek, zimankósak voltak, így elég nagy fantázia kellett a méteres hóban nyarat álmodni. Pedig a természetben, az állatvilágban már a megújulás vágya bizserog, a száraz levelek alól a hővirág kezd kikacsintani, az őszi vetések szerény zöldülésbe kezdenek, bizakodva a közelgő tavasz meleg ölelésében.

Még javában tartanak a fácánvadászatok, de egyre nehezebb őket puskavégre kapni, a szezon végére már jól kitanulták a „szakmát” – ha ember, vagy kutya jön, menekülni kell! Nem véletlen, hogy a vadász idején a rövid sarkantyújú, tapasztalatlan ifjonc kakashok kerülnek először terítékre, a szezon vége felé, pedig a nagy nehezen elejthető, vagy elhibázható menekülésből diplomás, méretes sarkantyús öreglegények.

De a kakashok viselkedésében nem csak a menekülési ösztön dolgozik ilyenkor, hanem a fajfenntartási ösztön is nyilvánozik már. Kezdik nászruhájukat felölteni, a fülük mellé a két szép tollpamacstot növesztenek, hogy mire az asszony nép udvarlásukat hajlandó lesz elfogadni, akkor a kinézetük szebb legyen, mint a riválisoké.

Persze a szép ruha még nem minden, majd kell az erő is, mert nagy a konkurencia, az erősebb, a szebb tud csak háremet maga köré gyűjteni és azt megtartani.

Sajnos, a szarvas vadászatában a kíméleti idő, áldozatul esett az agrárium elvárásainak, ugyanis tehenet lehet lóni február végéig. Nem vagyok biztos benne, hogy aki ilyenkor tehenet ló, tudja-e, hogy egy lövéssel, két életet oltott ki. A tehenet és a benne lévő, szépen fejlett magzatát.

Azért valami jó mozgolódás is elkezdődött a vadászok és a környezetvédők között – bár ez akkor lenne az igazi, ha ez a két dolog nem külön-külön működne – arról van szó ugyanis, hogy egyre jobban szigorítják az ólomsörét használatát. Vizes élőhelyek mellett és azok közelében már most is tilos az ólomsörét használata. Nagyon helyes, de van sok buktatója, amit most nem sorolnék, illetve csak egyet, hogy például a vadászok birtokában lévő fegyverek jórésze alkalmatlan az acél sörét használatára – magyarán - tönkre megy tőle.

De ha már ólomszennyezésről beszélünk, akkor mi van a horgászokkal? A rengeteg bezagगतott ólomnehézzel? És még egy észrevétel ide, az ivóvíz hálózatunkban régről itt maradt, de még manapság is funkcionáló ólomvezetékek sorsa mi lesz? Illetve azoké, akik ólomcsövön át kapják az ivóvizet?

De ne legyünk borúlátóak, ha már úgy kezdtem, hogy február, itt a nyár, akkor ezzel a bizakodással nézzünk az új esztendőnek is elébe, kezdjük a kerti szerszámokat téli álmukból lassan felébreszteni, a vadászatban pedig a tavasz hírnökét, a szalonkát várni.

Történelmi növények - dr. Kovács Iván rovata

Hál' istennek, csakhog'y lopják!

A burgonya, vagyis a krumpli, eredetileg Dél-Amerikából származik. Az Andok hegységben, mai Peru és Bolívia területén termesztették először több mint 7 000 évvel ezelőtt. Az európaiak a 16.

században hozták be Európába, és azóta vált az egyik legfontosabb élelmiszernövényé világszerte.

A burgonya Európába való eljutása egy érdekes történet. Az 1540-es években

Francisco Pizarro spanyol hódító expedíciója hozta el először a burgonyát Európába. A spanyol és portugál kereskedők terjesztették el a növényt az egész kontinensen, valamint Ázsiában és Afrikában is. A 16. és 17. században a burgonya fokozatosan elterjedt Európában, és az emberek egyre inkább megkedvelték ezt az új élelmiszernövényt.

A burgonya termesztése eleinte a ház körüli kertekben honosodott meg, majd a jobbágyok telken kívüli állományába került, ahonnan hamarosan az ugarba, majd pedig a szántóföld tavaszi fordulójába jutott. A 19. század második felében a burgonya termesztése országos méretben is jelentős növekedést mutatott.

A burgonya különösen fontos szerepet játszott az éhínségek idején, mivel magas tápértéke és könnyű termesztése miatt sok ember életét mentette meg. Az ipari forradalom idején is jelentős szerepet játszott, mivel olcsó és tápláló élelmiszerforrást biztosított a gyorsan növekvő városi lakosság számára.

Magyarországon a burgonya a 17. század közepén érkezett bajor-osztrák közvetítéssel, és II. József magyar király adókedvezményeinek köszönhetően terjedt el széles körben. Az 1815-1817-es nagy éhínség idején a parasztság figyelme is a burgonyára irányult, és hamarosan gazdaságos táplálék- és takarmánynövényként kezdték el termesztetni.

Egy történet szerint, Borsod megyében egy földbirtokos a jobbágyok között szélesített burgonyát, hogy ültessék el. Számukra ez újdonság volt és tartottak a burgonyától, azaz eldobták. A földesúr így egyedül ültette el a krumplikat. Magas fallal körbekerítette és őrizte, hogy el ne lopják. Természetesen az őrzésre nem akart nagy hangsúlyt fektetni, ismervé az ember természetét. Mikor jelentették neki, hogy lopják a burgonyát, ő azt mondta: - Hál' istennek, csakhogy lopják!

A burgonya tehát nemcsak táplálékforrásként, hanem gazdasági és társadalmi szempontból is jelentős szerepet játszott a történelem során. Világszerte több mint 4 000 különböző burgonyafajta létezik. Ezek a fajták különböző színekben, formákban és méretekben találhatók meg, és mindegyiknek megvan a maga egyedi íze és felhasználási módja. A burgonyafajták közé tartoznak a sárga, fehér, piros, lila és kék színűek is. Az egyes fajták különböző éghajlati és talajviszonyokhoz alkalmazkodtak, így a világ különböző részein más-más fajtákat termesztenek.

Vincent Van Gogh: Burgonyát evők, forrás: internet

A burgonya nemcsak élelmiszerként, hanem gyógynövényként is ismert. A népi gyógyászatban számos betegség kezelésére használták. Például a nyers burgonya leve kiváló vízajtó, és gyomorfájásra is javasolják. A reszelt nyers krumpli hatásos lehet gyulladt, gennyes sebeknél, keléseknél, valamint reumás és bőrproblémák enyhítésére.

A burgonya héjában főzve vagy sütvé lúgosító hatású, ami segíthet a szervezet sav-bázis egyensúlyának fenntartásában. A nyers burgonya szeletek fejfájás és migrén esetén is alkalmazhatók, ha a halántékre helyezik őket. A burgonya tehát nemcsak tápláló élelmiszer, hanem sokoldalú gyógynövény is, amely számos egészségügyi problémára nyújthat megoldást.

A burgonya föld alatt található gumó. Ezek a gumók a növény föld alatti szárain, az úgynevezett stolonokon fejlődnek ki. A burgonya növénynek van egy föld feletti része is, amely zöld levelekből és szárákból áll. A növény virágokat is hoz, amelyekből apró, zöld bogycák fejlődhetnek ki, valójában ezek a burgonya termése, de ezek a bogycák mérgezőek és nem fogyaszthatók.

A burgonya mérgező hatása főként a növény zöld részeiben és a gumókban található szolanin nevű vegyületnek köszönhető. A szolanin egy természetes toxin, amely a növényt védi a kártevőktől és a betegségektől. A szolanin koncentrációja különösen magas lehet a zöld vagy csírázó burgonyában, valamint a növény leveleiben és szárában. A szolanin mérgezés tünetei közé tartozik a hányinger, hányás, hasmenés, hasi fájdalom, fejfájás és szédülés. Súlyos esetekben idegrendszeri tünetek, például remegés, görcsök és légzési nehézségek is előfordulhatnak. A mérgezés elkerülése

érdekében fontos, hogy a burgonyát sötét, hűvös helyen tároljuk, és ne fogyasszuk el a zöld vagy csírázó gumókat.

A burgonya a művészetben is megjelenik, különösen a modern és kortárs művészetben. Az egyik legismertebb példa Vincent van Gogh "Burgonyát evők" című festménye, amely a paraszti élet nehézségeit és egyszerűségét ábrázolja. A festmény 1885-ben készült, és a holland parasztok mindennapi életét mutatja be.

A kortárs művészetben a burgonya gyakran szimbolikus jelentéssel bír. Például a német művész, Joseph Beuys híres performanszában, a "7000 tölgy" projektben, burgonyát is használt, hogy felhívja a figyelmet a természet és az ember kapcsolatára. A burgonya tehát nemcsak táplálékforrásként, hanem művészeti alkotásokban is fontos szerepet játszik és különböző szimbolikus jelentésekkel bír.

Tévhitek - ifj. Kulutác Zoltán rovata

Az 1983-as „fantomrakéta”

Az 1947 és 1991 közötti hidegháború számtalan fronton zajlott, a harcmezőktől kezdődően, a kulturális csereprogramokon át egészen a gumitalpúak árnyékvilágáig. S bár a két oldal soha nem került direkt konfliktusba, ez korántsem jelentette azt, hogy egy harmadik világháború kitörésére soha nem volt reális esély. Senkinek sem kell bemutatni a kubai rakétaválságot, s mily közel állt a bolygó a totális pusztuláshoz. Amiről viszont jóval kevesebben tudnak az, hogy 1983-ban egy telefonra voltunk a nukleáris háborútól.

Az 1980-as évek elején rég nem látott szintre emelkedett az ellenségeskedés és bizalmatlanság a két blokk között. Egyrészt ott volt az új republikánus elnök Ronald Reagan, aki 1981-es megválasztása óta többször is erőteljesen támada

beszédeiben a Szovjetuniót, és egy jóval keményebb, határozottabb fellépést szorgalmazott vele szemben. Ennek megfelelően hirdette meg a stratégiai védelmi kezdeményezést (SDI), közismertebb nevén a Csillagháborús programot. Az SDI célja egy olyan rakétavédelmi rendszer létrehozatala volt, amely a földre és az űrbe telepített konvencionális és nemkonvencionális (lézerek, sugárfegyverek, etc.) eszközök révén teljes védelmet tudott volna nyújtani egy esetleges szovjet ballisztikus rakétákkal végrehajtott támadással szemben. A program szakított az évtizedekig uralkodó kölcsönös pusztulás doktrínájával és egy védekezőbb filozófiát követett.

Eközben a Szovjetunió mind bel-, mind pedig külpolitikában komoly

nehézségekkel került szembe. Az 1975-ös szívinfarktusa óta egyre inkább háttérbe szoruló Brezsnyev egészségügyi állapota ellenére sem gondolt a lemondásra. A kommunista párton belüli egymással ellentétes csoportosulások pedig képtelenek voltak elszánni magukat egy határozott lépésre, attól félve, hogy az új főtitkár választásával járó hatalmi harcok mind az ők, mind pedig a Szovjetunió pozícióját gyengítenék. Maradt tehát a lassú erodálódás, miközben katonák ezrei hullottak el az afgán hegyekben folytatott háborúban.

Brezsnyev végül 1982-ben elhunyt és a helyére a KGB vezetője Yuri Andropov került. Andropov nem bízott az amerikaiakban, sőt meg volt győződve arról, hogy azok nukleáris csapásra készülnek. Ennek következtében még 1981-ben beindította a RYAN programot, melynek célja az információgyűjtés volt minden olyan eseményről, intézményről vagy személyről, akiről vagy amikről feltételezhető volt, hogy szerepet játszanának egy amerikai támadás előkészítésében. Az SDI meghirdetése után a titkosszolgálat még nagyobb fordulatszámra kapcsolt, mivel abból indultak ki, hogy a védelmi rendszer célja egy amerikai támadás után biztosítani azt, hogy a szovjet válaszcsapást neutralizálják.

Az Egyesült Államok légereje eközben a szovjet radar rendszert és légvédelmet tesztelte, vadászgépeik rendszeresen a szovjet légtér határáig repültek, majd megfordulva visszatértek bázisukra. Az amúgy is paranoiás szovjet katonai vezetés nem tudta mire vélni a dolgot és egy támadás előszelét látták a manőverekben. A vizsályt tovább élesítette, hogy a légvédelem szeptember 1-jén lelőtte a KAL007 kódszámú koreai személyszállító repülőgépet, amely a legénység tévedése miatt tévedt be a szovjet légtérbe, méghozzá olyan területre, ahol interkontinentális rakéták kilövésére alkalmas silók voltak telepítve.

Ilyen körülmények között jelezte 1983. szeptember 26-án az Oko (a szovjet műholdakat használó rakétavédelmi rendszer) egy amerikai interkontinentális ballisztikus rakéta indítását. A szovjet

légvédelem szolgálatban lévő alezredese, Stanislav Petrov komoly választás előtt állt. Világosan elő volt írva, hogy egy ilyen esetet azonnal jelenteni kell a felettesének. Petrov viszont habozott. Úgy gondolta, hogy meglehetősen valószínűtlen, hogy az amerikaiak nukleáris csapása egyetlen rakétából állna. Ráadásul a rendszert egy évvel korábban állították szolgálatba és megbízhatatlannak bizonyult. Megerősítette ebben az, hogy a földi telepítésű radarok semmiféle rakétamozgást nem jeleztek. Az alezredes ennek megfelelően arra - a mellesleg korrekt - konklúzióra jutott, hogy a riasztás téves. Megérzése megerősítést nyert, mivel a jelzett rakéta soha nem csapódott be. Néhány perccel később a rendszer újabb négy rakéta indítását érzékelte, de ő ezeket sem jelentette és ismételten igazolta le.

Petrov tisztában volt azzal, hogy a szovjetek által továbbra is követett direktíva alapján egy esetleges ellenséges rakétatámadást azonnali, totális megsemmisítést hozó válaszcsapással kell megtorolni. A kölcsönös pusztítás doktrínája abszolútokban gondolkodott, mindenféle mérlegelés lehetősége nélkül. Ha tehát ő azonnal jelenti az egyetlen észlelt rakétát, a szovjet vezetés reakciója ugyanaz lett volna, mint egy totális támadás esetén. A világ elpusztítása.

Petrov az eset után intenzív kihallgatáson esett át, először dicsérték a gyors döntésért, viszont elismerést hazájától soha nem kapott. Ennek gyaníthatóan az volt az oka, hogy ha őt kitüntetik, azzal elismerik a rendszer hibáját és azt kifejlesztő tudósok és katonai vezetők nem úszhatták volna meg valamiféle büntetés nélkül. Ezért inkább eltusolták az esetet, az alezredést áthelyezték egy kevésbé "érzékeny" feladatkörbe, amelyet azonban nem sokáig töltött be, mert kezdeményezte idő előtti leszerelését.

Petrov maga később azt állította, hogy a döntést egy idegösszeomlása hatására hozta meg, ami mindent egybevetve, nem nagy ár a nukleáris pusztulás elkerüléséért.

A dunaszekesői szerbek optációs listájának elemzése

A magyarországi szerbek tömeges optálása az új délszláv államba az 1920-as években történt. Az áttelepülés jogalapját a Trianoni békeszerződés biztosította. (Fogalmak: opció (lat. optio, optare -dönteni, választani) a nemzeti kisebbségek joga vagy lehetősége az állampolgárság szabad választásában. A nemzeti kisebbségek választási folyamatát optációnak nevezzük. A választást megtevő kisebbségi személyeket pedig optánsoknak.)

In: Gojko Malović: SEOBA UMATICU. I.-II. Budapest– Novi Sad, 2010. (A monográfia szerb nyelven, cirill betűkkel íródott. A dunaszekesői szerbek optációs listája a második kötet 320-338. old. található. Terjedelme tizenhét és fél oldal. Az adatok nyolc oszlopba rendezettek. Íme, az első sor. - A jobb áttekintés érdekében „a táblázat függőlegesen” kerül bemutatásra.)

I. Az optációs listába 294 családfő iratkozott be.

II, Családok (a szerb ábécé szerint): Adamović, Adošević, Almašić, Aparac, Babić, Babović, Bajašić, Bajić, Banović, Bebić, Bogosanović, Božučan, Bojanić, Bošnjak, Bugarić, Budimlić, Vuletić, Vučić, Gajić, Galošević, Gojković, Gorjanac, Grković, Dadaić, Davidović, Dvornić, Dimić, Zundanović, Jevremović, Jerković, Klokić, Kovačević (a legnépesebb család), Kovjanić, Komadinović, Krezić, Krstić, Krestić, Kurtešan, Lazetić, Lazić, Lastić, Lukić, Marić, Marković, Marcikić, Matić, Milivojević, Milošević, Mihajlović, Nikolić, Ninić, Ozorlić, Pandurović, Petković, Pešić, Plavšić, Pušibrk, Radanović, Radivojević, Ratković, Rašić, Ristić, Romić, Slavković, Stanić, Stojnić, Sujić, Tadić, Tanjurhić, Tešanović, Todorović, Tupenarac, Ćićić, Uvalić,

I, Az optáns sorszáma:	1.
II, Az optáns családneve és utóneve, adicsaládtagok, az egyháztartásban élőkneve,	Adamović Jakov-Jakša, családfő
III, Létszám:	2
IV, Az opció bejegyzésének éve:	1922-ben
V, Az optáns kivándorlásának éve:	1930-ban
VI, Tervezett hely a Jugoszláv	-
VII, Az optáns első letelepedési helye a Jugoszláv Királyságban, a letelepedés éve:	Suza, Batina, 1930.
VIII, Megjegyzés:	Plavna, 1931.

Ursić, Hidošan, Čalošević, Čeminac, Hambas, Šašlić, Šmrčak.

III, A feliratkozottak létszáma: 643 fő. [Ha jól számoltam.]

IV, A jelentkezés éve: 1921 (a legtöbben), 1922, 1923, 1924, 1928, 1929, 1930.

V, A kiköltözés éve: 1921, 1924, 1925, 1926, 1927, 1929, 1930 (a legtöbben).

VI, A tervezett hely – A kivándorlás tervezett éve: Batina, Beli Manastir, Beograd, Bosut, Darda (a legtöbben), Draž, Erdevik, Zmajevac, Kneževi Vinogradi, Osijek, Plavna, Slatina, Suza, Čemin - néhány éven belül.

VII, A letelepedés első helye: Aleksandrov Gaj, Bajša, Batina, Bezdan, Beli Manastir, Belišće, "Belje" (állami uradalom), Bijelo Brdo, Borovo, Bosut, Branjina, Branjin Vrh, Vera, Veliki Gaj, Veternik, Vraneševci, Vršac, Vukovar, Gajić, Gornji Kovilj, Dalj, Darda (Uglješ pustara, Šepesűpustara), Draž, Đurđevo Polje, Erdevik, Zanoš, Zmajevac, Irig, Kamenac, Kać, "Karađorđevo" (állami uradalom), Kneževi Vinogradi, Kozarac, Maradić, Martinci, Mendelos, Novi Sad, Plavna, Platičevo, Podravska Slatina, Riđica, Ritfala, Ruma, Slatina, Sombor, Sremski Čakovci, Suza, Titel, Trpinja, Horgoš, Crkvenica, Čađevački Lug, Čelin, Čemin, Čepin. (E helységek a Dráva közben, Kelet- Szlavóniában, Bácskában, Bánátban és a Szerémségben található.)

VIII, Megjegyzés: családi kötelékek életkor, több generáció él a házban, szerb önkéntes volt a Nagy Háborúban, 1921-ben elmenekült(ek) a demarkációs vonalról visszavonuló szerb-antant katonákkal, "S. Lastić szerb tanár és pap, Magyarországon maradt", meghalt az átköltözés előtt, nem sokkal a kiköltözés után hunyt el, a többség földműves, az iparosok foglalkozása külön fel van tüntetve, pár esetben ingatlancsere

történt, Magyarországról kitoloncoltattak, a Jugoszláv Királyságban (KJ) lakóhelyet változtatott; üres rubrikák is akadnak. Az egy évtizedig tartó szerb optáció – az államközi szerződések alapján – négyszer lett meghosszabbítva: 1923. július 26, 1930. november 1, 1931. február 15, 1931. április 1. (Majd következett a kitoloncolás.)

№	Семейство (р. Буград) или и др. (1921 г. или и др.)	1	1921	1930	Приватна или др.	Државна, Југославија, 1931.	1 и др. Јужна Слатина, 1931. и и др. 90 г.
176	Семейство (р. Буград) или и др. (1921 г. или и др.)	1	1921	1928	Слатина, 1928	М. и др. Слатина	
177	Семейство Стеван, А. р. 1874 Ковач (р. Бебић) с.д. р. 1880 Давар сив. р. 1906	3	1921	1923	Даруа, 1924	Слатина (Милошевић), 1925 Земун, Подрavsка Слатина, 1927	С. сив. Милошевић Ратковић и др. са Отоа Хорвац
178	Хариби Стеван, А. р. 1873 (1875) Милора, сив. р. 1896 (1879) Албиновић, Ало, р. 1913 (1917)	5	1921	1921	—	Угљеш пуствара, Даруа, 1921 Цабановић Бут, Платичево, 1923	И др. у В.С.С., 1921 Даруа, 1926
179	Штефан Николар, А.	2	1921	1921	—	Угљеш пуствара, Даруа, 1921	И др. у В.С.С., 1921
180	Штефан Младан, А.	2	1921	1921	—	Угљеш пуствара, Даруа, 1921	И др. у В.С.С., 1921 Ратковић и др. са Отоа Хорвац
181	Штерца (р. Милошевић) Алек, у.р., 1921 г. или и др.	1	1921	—	—	—	А. и др. Даруа
182	Штерца Тарасило Гавро, А. « Алексија-Анђија (Ратковић) с.д. р. 1912	3	1923	1925	—	Слатина, 1925 Ратковић и др. са Отоа Хорвац	Г. р. 1888, сив. Ратковић и др. са Отоа Хорвац А. р. 1880
183	Штерца Данило, у.р. р. 1890	2	1922	1930	—	—	К. 1930
184	Штерца Јанко, и. 1911 г. или 30 г. « СРБИЈА-СЛО (р. Милос с.д. р. 1870) Јанковић, сив. р. 1909 Стева, сив. р. 1913	4	1921	1925	—	Слатина, Алексутина, 1925 Ковач, Даруа, 1930	Ратковић и др. са Отоа Хорвац Ковачић, с.д. р. 1906
185	Штерца Јелица, 1921 г. или и др. 8 г.	1	1922	1925	—	Слатина, Алексутина, 1925	И др. Даруа
186	Штерца (р. Буградовић) Јулијана Јулија, у.р.	1	1921	1923	—	Слатина, 1923 Челин, Олујак, 1925	И и др. Габри
187	Штерца Давар, А. р. 1864 Мило, сив. 1921 г. или и др. 23 г.	2	1921	1930	Даруа, 1927 Тител, Београд, 1930	Каб, Земун, Сал, 1930 Платина, 1931	Маријана, Ердек, 1931
188	Штерца Петар, А. 1921 г. или и др. 44 г. Василија Алек (р. Алексија) с.д. р. 1921 г. или и др. 44 г. Отоа, Алек, 1921 г. или и др. 11 г.	3	1921	1923	Даруа, 1924	Слатина, Алексутина, 1925	И др. Стеван Ратковић у др. др. Ратковић и др. са Отоа Хорвац
189	Штерца Рајко, А.	1	1921	—	—	—	—
190	Штерца Стева	1	1921	1930	—	—	Каб, Нова Сал, 1930

A korszakból többféle statisztika létezik. A trianoni Magyarország határain belül az 1920-as évek elején 18.000 – 22.000 szerb nemzetiségű lakos élt. Ebből 1921. augusztusában 2.500 fő menekült el a visszavonuló szerb-antant csapatokkal. Később 12.000 fő települt át a Szerb – Horvát - Szlovén Királyságba, mely 1929-1941 között Jugoszláv Királyság néven nevezetett. Összesen: 14.500 fő települt át. Magyarországon a 20. század negyedik évtizedének elején tehát 7.500 szerb élt.

A második világháború után a délszláv államba áttelepülteknél elveszett "a régi identitás". Az optánsok és utódaik – a kezdeti nehézségek után – teljesen beilleszkedtek az új környezetbe. A szocialista Jugoszlávia felbomlása után (véres délszláv háború) az optánsok leszármazottai két országban találták magukat: Horvátországban és Szerbiában. (Az utóbbi három bekezdés a Malović-monográfia megállapításait tartalmazza.)

Az optáció hatása településünkre nézve: Egy évszázaddal ezelőtt Dunaszekeső még mezőváros volt, 1924-ben lett átminősítve nagyközséggé. Területe és lakossága is több mint a háromszorosa volt a mainak. A szerbekkel a lakosság 10%-a távozott!

Magyarországon jelenleg három szerb enklávét találhatók: a főváros az agglomerációval, Maros mente, Baranya és Tolna vármegyék. A baranyai-tolnai nyelvsziget az itteni szerbek tömeges optálása miatt szinte kiürült. Egyes településeken csak néhány család lakott, másutt pedig páran, vagy csak „a ürestemetők” maradtak hátra.

Tegyük fel még pár kérdést:

- 1, A magyarországi szerbek miért települtek át az anyaországba?
- 2, Egyesek miért döntöttek a maradás, a magyar állampolgárság mellett?
- 3, A dunaszekesői optánsok utódai hogyan viszonyulnak az egykori szülőhelyhez?

1, A boldog békeidők Osztrák-Magyar Monarchiájában jelentős volt a magyarosítás, valamint a magyarosodás is. A Nagy Háború idején a Kivételes törvények léptek életbe, melyek másodrangú állampolgárokként kezelték a szerbeket. Szerbia az első

világháborúban végig az Antant oldalán harcolt – hősiessen, tragikusan, győzelmesen. 1918. nov. – 1921. aug. a demarkációs vonal Szeged – Baja – Pécsnél húzódott. Eufória uralkodott e terület szerb lakossága körében. Nagyobb atrocitások nem történtek, különösen, ha összevetjük e korszakot az 1941-1944. közötti Horthy korszak bácskai megszállásával. Ugyanakkor sem a királyi jugoszláv eszme, sem a titói nem hozott sok jót a szerb nemzetnek.

2, Családunk példáját hozom fel: A szekesői Dédnagymamám nem iratkozott fel az optációs listára, pedig baranyabáni (Baranya-Baán napjainkban: Popovac) születésű volt, mert nem akarta itt hagyni férje és kislánya sírját (érzelmi döntés). A Temetőnkől, déli irányba, túl a Dunán – jó időben - látszanak „a baáni hegyek”(!) A magyarbólyi Branko Dédnagypapám, gazdag parasztként nem akarta itthagyni a földeket (anyagidöntés). A Rákosi rendszer kuláklislistára tette, majd a 40 hónapos hortobágyi kényszermunkatáborba internálta a családot, majd pár évnyi pécsudvardi albérlet után csak 1957-ben térhettek haza kifosztott otthonukba.

Családunk különben mindig is igyekezett nem konfrontálódni. Ugyanakkor engem – különösen az utóbbi években – ért (hogy szépen fogalmazzak) „keserves negatív motiváció”, mert próbálom megőrizni felmenőim, ill. a dunaszekesői szerbek emlékét. Egyesek fejében, lelkében azonban működik a civilizációs törésvonal (Nyugat - Ortodoxia) – sajnos.

3, Nosztalgiaival. Május 22-e magasságában eljönnek Templomunk búcsújára (Kermez), többször elvállalták a Búcsú komaságát is. Szeretettel idézik fel az elődöktől hallottakat, s érdeklődnek a mai állapotok iránt.